

SALVADOR VILASECA I EL MUSEU-ARXIU

Maties SOLÉ MASERAS

La relació del doctor Salvador Vilaseca amb el Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca va sorgir gràcies a l'amistat de sempre amb Anton Andreu i Abelló, vicepresident d'aquesta entitat, a part de la que com a metge el va unir amb la família Abelló de Reus.

De totes les visites amb caràcter arqueològic que Vilaseca feia a la Conca —que gairebé sempre eren en tren—, si l'estació de destinació era Montblanc, la visita a l'Anton Andreu era obligada, o bé al despatx de Montblanc o a casa seva, al Molí del Celdoni.

— Vols que t'acompanyi a algun lloc, Salvador?— li deia l'Anton.

La resposta gairebé sempre era:

— No, no, gràcies, no cal.

Aleshores li deia:

— Per què no et quedes a dinar al Molí?

Jo llavors era molt jove, i el recordo amb boina, bufanda, un paquetet embolicat amb paper de diari sota el braç (l'entrepà) i una cartera de mà. Mirant i remirant les peces de les pobres vitrines de l'incipient Museu de Montblanc. Algunes vegades envoltat pel grup d'afezionats a l'arqueologia, del Museu, atents a les seves explicacions i preguntes.

— Aquesta peça d'on és? On l'heu trobada? Anton, qui les ha fet aquestes reproduccions de les pintures rupestres del Mas del Llord?

— Aquell jove que estudia Belles Arts a Barcelona, el Maties Solé, que també és col·laborador del Museu i afeccionat a l'arqueologia.

El redescobriment de les pintures rupestres del Mas del Llord l'any 1943 i el descobriment de les del Mas d'en Bessó l'any 1950 pel mateix Vilaseca, penso que ha estat el fet arqueològic més transcendental a la Conca de Barberà. Anteriorment, va descobrir i investigar la Cova del Cartanyà, la del Buldó, la de les Gralles, i altres jaciments de la vall del riu Brugent, en col·laboració amb Josep Iglésies; la Cista Dolmènica del bosc del Pla de la Sala de Passanant, per citar-ne només algunes de les més importants de la Conca, i finalment la cova de la Font Major de l'Espluga de Francolí, l'any 1959, jaciment en què els membres de la Secció d'Arqueologia del Museu encara vam poder salvar i recollir alguns materials abans que es fes el desastre de buidar la cova de manera precipitada al·legant motius d'utilització mai justificats. Jo recordo com si fos avui el jaciment intacte, amb els materials ceràmics *in situ*, prop del riu subterrani. Aquest record és el que vaig intentar reproduir en el nou muntatge museogràfic del Museu de l'any 1992.

Malgrat la seva condició de comissari provincial d'excavacions, Vilaseca no va poder aturar la destrucció del jaciment de la cova de la Font Major, sens dubte el més important de la Conca i únic per la seva amplitud cronològica i la seva densitat d'acumulació estratigràfica, i només va poder recollir una part dels materials a l'abocador de terres prop del riu Francolí, fora del seu context natural. De les moltes visites que va fer a la cova, en una el vam acompanyar en cotxe amb l'Anton Andreu i ens repetia constantment: "Quina llàstima! Els arqueòlegs haurien pogut excavar i estudiar el jaciment durant qui sap quantes dècades...".

L'any 1963 va fer una conferència al Museu, amb el títol *La investigació prehistòrica*. L'any 1968 va aportar una comunicació sobre la tipologia de les cabanes de camp de pedra amb coberta de falsa cúpula al Congrés d'Arquitectura Típica Regional celebrat a Poblet, Montblanc i Tarragona, i que recordo que va llegir al Museu Arqueològic de Tarragona, a la sala del sarcòfag de la Torre del Pretori. Durant el Congrés es féu, a la sala d'actes del Museu, una exposició dels treballs de restauració i recuperació realitzats al centre històric de Montblanc.

Vilaseca també va tenir una gran amistat amb Manuel Berges, aleshores director del Museu Arqueològic de Tarragona, i gran col·laborador del Museu-Arxiu —gràcies a ell es va dur a terme la primera

excavació oficial a Montblanc, concretament al poblat ibèric del Pla de Santa Bàrbara.

Vilaseca era home de poques paraules, retret i de comptades amistats en què diposités la seva confiança; Anton Andreu i Manuel Berges foren uns d'aquests, no cal dir que a part dels seus col·laboradors habituals incondicionals, que tenia en gran estima, així com pagesos, muntanyencs, etc. Tothom coneixia el doctor Vilaseca per la seva humanitat, de manera especial, la gent de poble, sobretot com a metge, però també era conegut com a persona dedicada a recollir "pedres i pedallassos", tal com em va contar una vegada el Ramon, pastor de Farena.

Només una vegada el vaig veure molt amoïnat al Molí del Celdoni.

— Què et passa, Salvador? — li va dir l'Anton Andreu.

— Saps quina proposició m'ha fet l'alcalde de Reus...?

— No t'amoïnis, no en facis cas d'aquell...

— Saps què et dic, Anton? Que sóc capaç de deixar la meva col·lecció arqueològica al Museu de Montblanc.

— Què dius, boig! Que vols que tota la gent de Reus ens apedregui? Tu fes el que has de fer i oblida l'alcalde. Vols que t'acompanyem a algun lloc el Solé i jo?

— No, no, gràcies. No cal, ja hi aniré jo sol.